

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 21

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

31-05-2026

Συνεχίζουμε, αδελφοί μου, την αναφορά μας στα ιερά σκεύη:

ΤΟ ΜΥΡΟΔΟΧΕΙΟ. Αυτό είναι φιαλίδιο επενδυμένο με μέταλλο, στο οποίο φυλάσσεται τό άγιο μύρο, μέ τό όποιο χρίει ό ιερέας μετά τή βάπτισή τούς νεοφώτιστους. Επίσης, προσφέρεται καί γιά άλλες προβλεπόμενες από τήν εκκλησιαστική τάξη χρήσεις, όπως εγκαινία ναών. Στο πόμα του είναι προσαρμοσμένο ειδικό άλειπτρο. Τό άγιο μύρο παρασκευάζεται περίπου κάθε δέκα χρόνια μέ ειδική τελετή στό Οικουμενικό Πατριαρχείο στή Κωνσταντινούπολη, προεξάρχοντος του Οικουμενικού Πατριάρχου, καί από εκεί αποστέλλεται σέ όλες τίς όρθόδοξες Έκκλησίες σέ ίκανή ποσότητα γιά τίς ανάγκες τους. Είναι άγιασμένο έλαιο αποτελούμενο από 57 άρωματικές ούσίες (ανάμεσά τους καί ή χιώτικη μαστίχα), καί καθαγιάζεται τή Μεγάλη Πέμπτη. Ο όρθόδοξος χριστιανός χρίεται μέ τό άγιο μύρο μία φορά στή ζωή του, στή τελετή του Άγίου Βαπτίσματος. Η χρήση του μύρου είναι γνωστή από τούς Έβραίους. Στήν Πεντάτευχο αναφέρεται ό τρόπος κατασκευής καί σύνθεσής του από ειδικό τεχνίτη, τόν «μυρεψό» (Έξοδος 30,25). Μέ αυτό έχριόντο οί ιερείς, ή σκηνή του μαρτυρίου, τά ιερά σκεύη κατά τόν καθαγιασμό. Έχριόντο καί οί Προφήτες καί οί Βασιλείς πού ήταν «χριστοί» Κυρίου (Ι. Φουντούλη - Άγιο Μύρο Θ.Η.Ε.). Τό μύρο συμβολίζει κατά τόν Συμεών Θεσσαλονίκης τά χαρίσματα του Άγίου Πνεύματος [άγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, αγαθωσύνη, πίστις, πραότης, εγκράτεια] (Γαλ. 5, 22, Πράξ. 8, 14-17). Μυροδοχείο λέγεται καί αυτό πού ραίνει τόν έπιτάφιο ό ιερέας.

ΟΙ ΔΙΣΚΟΙ. Αυτοί είναι ποικίλου μεγέθους έπιχρυσωμένοι ή έπασημωμένοι, ή καί κάνιστρα, χρησιμοποιούμενοι άλλοι μέν γιά τή συλλογή χρηματικών προσφορών από τό λαό, κατά τήν ώρα των συνάξεων, άλλοι δέ γιά τήν τοποθέτηση, ύψωση καί διανομή του αντιδώρου, όπως καί οί δίσκοι τής Σταυροπροσκυνησεως καί τής Υψώσεως του Τιμίου Σταυρου.

ΤΟ ΧΕΡΝΙΒΟΞΕΣΤΟ. Αυτό είναι λεκάνη και ύδροχόη (κανάτα) για τή νήψη τῶν χειρῶν τῶν λειτουργῶν πρό τῆς Θείας Λειτουργίας και μετά τή Θεία Κοινωνία. «Νήψιμον» προσφέρει στόν ἀρχιερέα και ὁ ὑποδιάκονος κατά τήν χειροθεσία του. Ἐπίσης, τό κρατοῦν ἔμπροσθεν τῆς Ὁραίας Πύλης οἱ ιερόπαιδες για νά νήψει τάς χειράς του ὁ ἀρχιερέας πρό τοῦ χερουβικοῦ ὕμνου.

ΤΟ ΔΙΣΚΕΛΙΟ. Αυτό είναι πτυσσόμενο φορητό ἀναλόγιο προοριζόμενο για τήν τοποθέτηση τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατά τίς ἱερές ἀκολουθίες και για τήν ἐκεῖθεν ἀνάγνωση αὐτοῦ, ἢ τῶν λοιπῶν ἀναγνώσεων, ἢ για τήν τοποθέτηση εἰκόνων πρός προσκύνηση ἢ τοῦ δίσκου μέ τόν Τίμιο Σταυρό και τά ἄνθη κατά τήν Ὑψωση, τήν Σταυροπροσκύνηση ἢ τήν πρόοδό Του. Ὑπάρχουν και παραδοσιακά ξυλόγλυπτα ἀναλόγια μέ μορφή περιστερᾶς, ἐκτός δέ πάσης περιγραφῆς εἶναι τά νεώτερα μεταλλικά ἀναλόγια τῶν βιομηχανικῶν ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν μέ ἠλεκτρονική και μικροφωνική ἐγκατάσταση (Καθηγητής Ἰωάννης Φουντούλης).

ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΩΔΩΝΕΣ. Γι'αὐτά ἔγινε ἐκτενέστερη ἀναφορά σέ προηγούμενη ἀναφορά μας. Θά ἐπαναλάβουμε σέ γενικές γραμμές τήν ἱερή τους χρήση. Οἱ κώδωνες ἢ καμπάνες εἶναι τοποθετημένες στά κωδωνοστάσια ἢ καμπαναριά. Προσκαλοῦν τοὺς πιστοὺς μέ τήν κρούση τους στίς ἱερές ἀκολουθίες, πρὶν τήν ἔναρξή τους και σέ ὀρισμένα σημεία τους, ὅπως Καταβασίες, Δοξολογία, καθαγιασμός Τιμίων Δώρων, κ.λ.π., καθῶς, ἐπίσης, και κατά τίς λιτανεῖες, τίς ἐκφορές νεκρῶν, κυρίως στά χωριά, και κατά τή Μεγάλη Παρασκευή μέ εἰδικό βραδύ ρυθμό εἰς ἔνδειξη πένθους ἢ και χαρᾶς σέ ἄλλες περιπτώσεις. Παράλληλα πρός τίς καμπάνες στά μοναστήρια, παλαιότερα δέ και στίς Ἐνορίες, γίνεται χρήση τοῦ ἀρχαιότερου τρόπου εἰδοποίησης για τήν ἔναρξη και πορεία τῶν ἀκολουθιῶν μέ διαφόρων τύπων σήμαντρα, ἀναρτημένα ἢ φορητά, ξύλινα ἢ σιδηρά (χειροσήμαντρα, βαρέες, σιδηρά). Τά τυπικά τῶν Μονῶν και ἡ προφορική παράδοση καθορίζει λεπτομερῶς τόν χρόνο και τόν τρόπο σήμανσης (Καθ. Ἰ. Φουντούλης).

ΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ. Αὐτές εἶναι ἀγιογραφημένες σέ ξύλο ἢ στοὺς τοίχους τοῦ ναοῦ. Εἰκονίζουν τό πρόσωπο τοῦ Κυρίου, τῆς Παναγίας και τῶν Ἁγίων. Λεπτομερῆς ἀναφορά θά γίνει σέ προσεχῆ ἐνότητα - ἢ ἱερογραφία τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ.

ΟΙ ΛΕΙΨΑΝΟΘΗΚΕΣ. Αὐτές εἶναι κατασκευασμένες ἀπό εὐγενῆ μέταλλα καί περιέχουν λείψανα Ἁγίων, τὰ ὅποια καί κατασπάζονται οἱ πιστοί, πρὸς ἐνίσχυσή καί ἁγιασμό τους, βέβαια ὑπάρχουν καί ξυλόγλυπτες λειψανοθήκες.

ΤΑ ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ Ἡ'ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ. Ὁ π. Κων. Καλλίνικος σημειώνει: Ἀντίθετα μέ τή λέξη ἀνάθεμα, ἡ ὁποία δηλώνει τό νά ἀναθέσεις κάτι στό διάβολο, ἡ λέξη ἀνάθημα δηλώνει νά ἀναθέσεις κάτι στό Θεό. Αὐτό σέ γενική ἔννοια εἶναι κάθε τί ὑλικό ἀντικείμενο, τό ὅποιο ἡ ἀνθρώπινη εὐλάβεια ἀφιερώνει στόν Θεό τῶν πάντων. Σέ μερική ἔννοια φανερώνει τὰ ὁποιαδήποτε ἀντικείμενα, ὅπως κοσμήματα ἢ ἐκτυπώματα ἱαθέντων ἀνθρώπινων μελῶν, τὰ ὅποια ἀφιερώνει ὁ χριστιανός ἐνώπιον τῶν ἱερῶν εἰκόνων, πρὸς ἀνάμνηση καί ὁμολογία δεήσεων καί χαρίτων πού εἰσακούσθησαν ἀπό τόν Θεό. Ὁ Βασιλιᾶς Δαβίδ προσφέρει στίς νικηφόρες ἐκστρατεῖες του στό ναό τίς λόγχες καί τίς ἀσπίδες. Ὁ ἱερός Θεοδώρητος στούς πρῶτους χριστιανικούς αἰῶνες μαρτυρεῖ: Τά ἀναθήματα τῶν πιστῶν τήν λατρεία δηλώνουν. Οἱ μέν γάρ ὀφθαλμῶν, οἱ δέ ποδῶν, ἄλλοι δέ χειρῶν προσφέρουσιν ἐκτυπώματα· οἱ μέν ἐκ χρυσοῦ, οἱ δέ ἐξ ὕλης ἀργύρου πεποιημένα... Δηλοῖ δέ ταῦτα προκείμενα τῶν παθημάτων τήν λύσιν· ταῦτα δέ κηρύττει τῶν κειμένων τήν δύναμιν· ἡ δέ τούτων δύναμις τόν τούτων Θεόν ἀληθινόν ἀποφαίνει Θεόν (Migne 83,1032). Ὁ αὐτοκράτορας Μαυρίκιος (582-602) τό πολύτιμο στέμμα του «ὑπεράνωθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης» στήν Ἁγία Σοφία στή βασιλεύουσα προσφέρει. Δίπλα ὑπάρχει καί τό στέμμα τοῦ Ἡρακλείου. Χρυσᾶ ἀναθήματα προσφέρει ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος σέ ναούς τῆς βασιλεύουσας. Ἀνάθημα ἦταν καί ἡ ἱερή στολή, τήν ὁποία ὁ πανεύφημος βασιλεύς τήν Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων λαμπρύνει. Ἀναθήματα: Ἀναθήματα ἦσαν καί τὰ ἱερά βιβλία καί ἄλλα κειμήλια καί λαμπρά ἐνδύματα μέ τὰ ὅποια ὁ Βασίλειος ὁ Μακεδών, ἐκόσμησε τή Μονή τοῦ Ἁγίου Διομήδους (Migne 109,332). Καί καταλήγει ὁ π. Καλλίνικος: Τά ἀναθήματα σέ ὁποιαδήποτε ἐξωτερική ὄψη παρουσιάζονται καί ὅσονδήποτε βαρύτεμα καί ἂν εἶναι, τότε μόνο ἀποκτοῦν στόν χριστιανισμό ἀληθινή σημασία, ὅταν εἶναι φυσική καί παιδομίμητος ἐκδήλωση βίου θεοφιλοῦς.

Ἡ συνέχεια, ὅμως, σὺν Θεῷ, στό ἐπόμενο κήρυγμα. **ΑΜΗΝ!**